

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
ÎNCHEIERE

06 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată, în componența:

Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Daguța Sergiu, Eremciuc Ghenadie,

a examinat, fără citarea părților, cererea de revizuire declarată de către condamnatul Canuda Valeriu cu avocatul acestuia, Balan Angela, împotriva sentinței Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 și a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, în cauza penală în privința lui

Canuda Valeriu xxxx

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015, Canuda Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.290 alin.(1) Cod penal, la 3 ani închisoare;
- art.27, 145 alin.(2) lit. g), m), o) Cod penal, la 20 ani închisoare;
- art.145 alin.(2) lit. m), o) Cod penal, în baza căruia i-a fost stabilită o pedeapsă penală cu detențiunea pe viață.

În conformitate cu prevederile art.art.34, 84 alin.(5) Cod penal, instanța de judecată a stabilit pedeapsă penală pentru concurs de infracțiuni prin cumul al pedepselor aplicând pedeapsa definitivă lui Canuda Valeriu cu detențiunea pe viață.

În conformitate cu prevederile art.72 alin. (4) Cod penal, pedeapsa cu închisoarea stabilită lui Canuda Valeriu de executat în penitenciar de tip închis.

S-au admis pretențiile civile înaintate de succesorul victimei Bogos Zina în partea încasării prejudiciului moral cu încasarea în mod solidar din contul lui Canuda Valeriu și Bulmaga Petru a prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei moldovenești, iar pretențiile civile în partea prejudiciului material de admis în principiu cu stabilirea cuantumului în procedură civilă.

Prin aceeași sentința a fost condamnat Bulmaga Petru, în privința căruia hotărârile judecătorești în prezent nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpatul Canuda Valeriu la 30 mai 2012, aproximativ la ora 04:00, fiind transportat de inculpatul Bulmaga Petru cu automobilul său personal de model „BMW”, cu n/î xxxx de pe teritoriul stației de alimentare cu petrol „Lukoil”, situat în preajma or. Ialoveni, pe traseul R 3 Hâncești - Chișinău - Basarabeasca km 9 + 850, la domiciliul său din satul

Sociteni, raionul Ialoveni, de unde inculpatul Canuda Valeriu, a luat un pistol cu țeavă lisă de model nestabilit de către organul de urmărire penală. Întorcându-se la barul „Kubic” situat pe teritoriul stației de alimentare „Lukoil”, unde se aflau victimele Godorogea Ion, Untilov Mihail și alte persoane cu care inculpatul Canuda Valeriu, se afla în relații ostile, continuându-și intenția îndreptată la omorul a mai multor persoane, coborând din automobil a început să efectueze împușcături în direcția persoanelor aflate pe teritoriu, în apropierea barului nominalizat. Ulterior, după ce persoanele prezente sau ascuns în incinta barului „Kubic”, inculpatul Canuda Valeriu, a intrat în interior și amenințând cu omorul pe cei prezenți, a început să efectueze multiple împușcături. La acțiunile inculpatului Canuda Valeriu, de la masă s-a ridicat victima Godorogea Ion, însă inculpatul Canuda Valeriu ducându-și intenția îndreptată spre omorul mai multor persoane până la capăt, din pistolul ce-l avea la sine a efectuat o împușcătură în direcția victimei Godorogea Ion, în regiunea gâtului, și o împușcătură în direcția părții vătămate Untilov Mihail cauzându-le leziuni corporale. Conform Raportului de expertiză medico-legală nr. 67/1036 din 20.06.2012 victima Godorogea Ion, s-a ales cu leziuni corporale grave în formă de plagă prin armă de foc penetrantă, oarbă a gâtului și toracelui cu lezarea pielii, țesuturilor moi în urma căreia a decedat pe loc. Apoi, inculpatul Canuda Valeriu, s-a urcat în automobil condus de inculpatul Bulmaga Petru, părăsind locul comiterii infracțiunii într-o direcție necunoscută.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, inculpatul Canuda Valeriu a săvârșit omorul intenționat a unei persoane, cu mijloace periculoase pentru viața și sănătatea mai multor persoane, de către o persoană care anterior a mai săvârșit un omor intenționat, adică infracțiunea prevăzută de art.145 alin.(2) lit. m), o) Cod penal.

Tot el, inculpatul Canuda Valeriu la 30.05.2012, aproximativ la ora 04.00, fiind transportat de inculpatul Bulmaga Petru cu automobilul său personal de model „BMW”, cu n/î xxxx, de pe teritoriul stației de alimentare cu petrol „Lukoil”, situat în preajma or. Ialoveni, pe traseul R 3 Hâncești - Chișinău - Basarabeasca km 9 + 850, la domiciliul său din satul Sociteni, raionul Ialoveni, de unde inculpatul Canuda Valeriu, a luat un pistol cu țeava lisă de model nestabilit de către organul de urmărire penală. Întorcându-se la barul „Kubic” situat pe teritoriul stației de alimentare „Lukoil”, unde se aflau victimele Godorogea Ion, Untilov Mihail și alte persoane cu care inculpatul Canuda Valeriu, se afla în relații ostile, continuându-și intenția îndreptată la omorul a mai multor persoane, coborând din automobil a început să efectueze împușcături în direcția persoanelor aflate pe teritoriu, în apropierea barului nominalizat. Ulterior, după ce persoanele prezente sau ascuns în incinta barului „Kubic”, inculpatul Canuda Valeriu, a intrat în interior și amenințând cu omorul pe cei prezenți, a început să efectueze multiple împușcături. La acțiunile inculpatului Canuda Valeriu, de la masă s-a ridicat victima Godorogea Ion, însă inculpatul Canuda Valeriu ducându-și intenția îndreptată spre omorul mai multor persoane până la capăt, din pistolul ce-l avea la sine a efectuat o împușcătură în direcția victimei Godorogea Ion, în regiunea gâtului, care a decedat pe loc, și o împușcătură în direcția părții vătămate Untilov Mihail, în regiunea abdomenului cauzându-i leziuni corporale. Conform Raportului de expertiză medico-legală nr.1777/D din 11.07.2012, părții vătămate Untilov Mihail i-au fost cauzate fractura deschisă oarbă prin armă de foc a corpului os iliac stâng GA tip III A, care a fost cauzată în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur (împușcătură cu glonte), posibil în timpul și circumstanțele indicate, și care condiționează o dereglare a sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca vătămare corporală

medie, însă nu și-a dus intenția de omor până la capăt din motive independente de voința sa, deoarece partea vătămată Untilov Mihail, s-a ascuns sub masă, ulterior fiindu-i acordat ajutor medical calificat la timp. Apoi, inculpatul Canuda Valeriu, sa urcat în automobilul condus de inculpatul Bulmaga Petru, părăsind locul săvârșirii infracțiunii într-o direcție necunoscută.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Canuda Valeriu a comis tentativa de omor intenționat a unei persoane, cu mijloace periculoase pentru viața și sănătatea mai multor persoane, de către o persoană care anterior a mai săvârșit un omor intenționat, acțiuni care nu și-au produs efectul din cauze independente de voința inculpatului, adică infracțiunea prevăzută de prevederile art.27, 145 alin.(2) lit. g), m), o) Cod penal.

Tot el, inculpatul Canuda Valeriu, având scopul păstrării, ilegale a munițiilor și a armei de foc, la domiciliul său din satul Sociteni, raionul Ialoveni, a păstrat, a purtat, ilegal pistol și cartușe la el, care conform Raportului de expertiză balistică nr. 2016 din 04.06.2012 se atribuie la muniții și armă de foc, cu care la 30.05.2012, în incinta barului „Kubik” situat pe teritoriul stației de alimentare cu petrol „Lukoil”, situat în preajma or. Ialoveni, pe traseul R 3 Hâncești - Chișinău - Basarabeasca km 9 + 850 a comis omorul victimei Godorogea Ion, și tentativa de omor a părții vătămate Untilov Mihai.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, inculpatul Canuda Valeriu a săvârșit infracțiunea prevăzută de art.290 alin.(1) Cod penal, adică a purtat, păstrat ilegal muniții și arme de foc fără autorizația corespunzătoare.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Avocatul Balan Angela în numele inculpatului Canuda Valeriu, prin care a solicitat casarea sentinței și rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care: în conformitate cu prevederile art. 390 alin.(1) pct. 2) Cod penal, Canuda Valeriu să fie achitat pe epizodul părții vătămate Untilov Mihail, în baza art.art.27, 145 alin.(2) lit. i), m), o) Cod penal pe motiv că fapta nu a fost comisă de el; să fie redusă pedeapsa pe art.290 alin.(1) Cod penal; solicitarea pe epizodul de învinuire a lui Canuda Valeriu în baza art.145 alin.(2) lit. m), o) Cod penal v-a fi concretizată după efectuarea expertizei în comisie cu privire la confirmarea sau infirmarea stării de afect a inculpatului.

În motivarea cererii de apel a invocat că instanța greșit a apreciat probele, faptele și circumstanțele cauzei, a încălcat dreptul la un proces echitabil a inculpatului, a ignorat argumentele invocate de apărare prin ce a violat dreptul la apărare, astfel prima instanță a emis o sentință de condamnare contrar prevederilor art.art.8 alin.(3), 101, 382 alin.(1), 384 alin.(3), 385 alin.(1) Cod de procedură penală.

Apelantul a menționat că, instanța de fond a transcris numai conținutul rechizitoriului și probele, căroră nu le-a dat însă nici o apreciere în raport cu circumstanțele constatate. Reiterează faptul că, împrejurările care au fost indicate în sentința ca fiind constatate, în mare parte nu și-au găsit confirmare, au fost relatate greșit, au fost distorsionate și vin în contradicție cu probele din dosar. În rezultat, circumstanțele constatate în instanța de fond, lipsesc în sentința de condamnare.

Instanța de fond a desconsiderat principiul contradictorialității în procesul penal, care este elementul fundamental al dreptului la un proces echitabil, sub aspectul ignorării totale a argumentelor invocate de partea apărării.

Astfel, partea apărării a invocat în instanța de fond că, inculpatul Canuda Valeriu a fost provocat la comiterea infracțiunii prin acțiunile ilegale și imorale admise față de el, prin maltratarea acestuia, distrugerea automobilului său și acțiunilor imorale. Mai

mult, partea apărării a invocat că în ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit și rechizitoriu, lipsește indicarea motivului comiterii infracțiunii.

3.2. Inculpatul Canuda Valeriu, în apelul declarat, a solicitat casarea sentinței primei instanțe, să fie cercetate toate circumstanțele în mod obiectiv și pronunțată o decizie de achitare - pe episodul cu Untilov Mihail, deoarece nu el a împușcat în acesta.

În motivarea apelului, a invocat că, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, încălcat dreptul la apărare, încălcarea dreptului privind faptul că nu s-a examinat cauza în limba pe care acesta o posedă – în limba rusă, fiind emisă o sentință arbitrară și ilegală în cauza dată.

Apelantul a menționat că, prima instanță a examinat cauza cu încălcarea dreptului la un proces echitabil prin faptul că - el nu a participat în deplină măsură la examinarea cauzei. Acesta de mai multe ori a menționat și informat instanța despre faptul că starea sănătății sale nu-i permite de a participa la examinarea cauzei. A explicat instanței că se simțea foarte rău și nu înțelege ce se întâmplă în ședința de judecată, în pofida la faptul că era prezent, el nu putea da întrebări martorilor, nu putea să-și expună părerea asupra altor materiale ale cauzei, așa cum acesta se simțea foarte rău.

În cererea sa de apel, a mai menționat că, i-a fost încălcat dreptul la apărare în cadrul urmăririi penale, precum și în cadrul cercetării judecătorești. În cadrul cercetării judecătorești, nu i-au fost prezentate materialele administrate în cadrul urmăririi penale. Nu a anexat la materialele cauzei video de la locul comiterii infracțiunii, și nu a indicat în actele sale procesuale: ordonanța de punere sub învinuire, și rechizitoriu, și nu a indicat circumstanțele de fapt și de drept. La fel, prin refuzul demersurilor apărării cu privire la efectuarea expertizei psihiatrice i s-a încălcat dreptul la apărare. Ori prin actele prezentate instanței, se demonstrează că, el suferă de boli grave de tip psihice, și doar specialistul putea demonstra legătura dintre circumstanțele cauzei și bolile acestuia.

Instanța nu a indicat în sentință motivele de ce i-a aplicat deosebita cruzime, iar asemenea circumstanță ca deosebită cruzime nu este indicată în rechizitoriu. Aceste circumstanțe nu au fost cercetate în cadrul cercetării judecătorești. Prima instanță, ia stabilit detențiune pe viață, neindicând motivele.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate și menținută fără modificări sentința primei instanțe.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma art.101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării și just a adoptat o sentința de condamnare în privința inculpatului Canuda Valeriu în baza art.art.145 alin.(2) lit. m), o), 27, 145 lit. g), m), o), 290 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpaților care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptelor săvârșite de Canuda Valeriu încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Instanța de apel a menționat că, în pofida la faptul că, inculpatul Canuda Valeriu nu și-a recunoscut vina, vinovăția inculpatului Canuda Valeriu în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.145 alin.(2) lit. m), o), art.art.27, 145 alin.(2) lit. g), m), o) și art.290 alin.(1) Cod penal, se confirmă prin: declarațiile succesului părții vătămate, Bogos Zinaida, părții vătămate Untilov Mihail, martorului Movilă Radu, martorului Balan Marin, martorului Veverița Gheorghe, martorului Tozlovanu Sorin,

martorului Chitoroagă Larisa, precum și prin sistemul de probe cercetate în ședința instanței de fond, verificate în cadrul ședinței instanței de apel, și anume :

- conținutul anunțului telefonic parvenit de la Dispeceratul paza de stat or. Ialoveni înregistrat în R-2 a CPR Ialoveni (f.d.7, vol. I);

- conținutul procesului-verbal de cercetare la fața locului din 30.05.2012 în care a fost examinat teritoriul stației de alimentație „Lukoil” și cafeneaua „Kubic”, care este amplasată pe teritoriul nominalizat, precum și în cadrul căreia au fost ridicate: patru tuburi de cartușe, un glonț, un telefon mobil de model „Samsung”, patru pelicule adezive cu urme papilare, un prosop îmbibat cu sânge, mostre de sânge, un telefon mobil de model „Nokia” deteriorat, o cartelă SIM (f.d.22-33, vol. I);

- conținutul procesului-verbal de percheziție din 30.05.2012 în cadrul căreia au fost depistate și ridicate; o husă de pistol, o cutie din carton pentru cartușe, două telefoane mobile de model „Nokia E5”, un livret militar, un calculator de model „ASPIRE 5250”(f.d.46-47, vol. I);

- conținutul filmărilor video, unde se constată că, la ora 01:21 (după ora de pe înregistrare) în barul „Kubic” intră Ion Godorogea care se salută cu toate persoanele de la prima masă din dreapta de la intrarea în bar și sa așezat la această masă la care era și inculpatul Canuda Valeriu, chiar lângă acesta. La ora 01:38, pe înregistrarea care redă evenimentele din fața barului, se observă cum inculpatul Canuda Valeriu este bătut de către o persoană îmbrăcată în cămeșă și pantaloni de culoare întunecată după care inculpatul Canuda Valeriu deplasându-se în urmă cu automobilul lovește automobilul de model „BMW”, care se afla în urma sa. După aceasta inculpatul Canuda Valeriu în timp ce se afla la volanului automobilului său este bătut de către Movilă Radu. Inculpatul Canuda Valeriu după aceasta cu ajutorul altor persoane se urcă pe bancheta din spate a automobilului său iar persoana care l-a bătut la 01.38 se urcă la volanul acestui automobil și-l trage din vizorul camerei de luat vederi. La 01:51 din bar se scoate un scaun care este dus tot în afara vizorului camerei video. La 02:53 scaunul dat este adus înapoi în bar. La 03:10 se observă cum Movilă R. deschide ușa și fuge în bar. Pe filmare se observă că, ușa barului mai sus de încuiat are deja gaura de la glonț. După el în bar intră inculpatul Canuda Valeriu care are în mână un obiect asemănător cu un pistol. De la masă se ridică victima Godorogea Ion care se repede spre inculpatul Canuda Valeriu și cade jos la picioarele acestuia. Se observă cum inculpatul Canuda Valeriu mai efectuează o împușcătură din armă și îl rănește pe Untilov M., care este întins pe canapeaua de lângă masă. Inculpatul Canuda Valeriu îi aplică victimei Godorogea Ion câteva lovituri cu picioarele și mâinile după care iese din bar și se reîntoarce peste câteva secunde după care din nou iese și pleacă spre direcția traseului Chișinău - Hâncești ieșind din vizorul camerelor de luat vederi(f.d.82, vol. I);

- Raportul de expertiză balistică nr.2016 din 04.06.2012 (f.d.197, vol. I);

- conținutul ordonanței de recunoaștere și anexare a corpurilor delict pe cauza penală nominalizată, unde au fost recunoscute 4 tuburi de cartușe și un glonte deformat ridicate în cadrul cercetării la fața locului, un glonte extras din corpul victimei Godorogea Ion, care se păstrează la Colecția de gloanțe și tuburi de cartușe a DT- C a Ministerului Afacerilor Interne(f.d.200, vol. I);

- conținutul Rapoartelor de expertiză medico-legală nr.67/1036 din 20.06.2012, potrivit căruia la momentul împușcării Godorogea Ion se afla aplecat spre cel care a efectuat împușcătura; la cercetare toxic-narcologică în sângele cadavrului Godorogea Ion se conține 2,4% de alcool etilic, ceea ce corespunde stării de ebrietate alcoolică

medie (f.d.208, Vol. I);

- concluzia Raportului de expertiză psihiatrică legală ambulatorie nr.446a-2012, prin care inculpatul Canuda Valeriu a fost recunoscut responsabil (f.d.146, vol. II);

- corpurile delict: telefonul mobil de model „Nokia c5” de culoare albă cu n/r de IMEI xxxx, care a fost transmis spre păstrare succesorului victimei Chitoroagă Larisa; telefonul mobil de model „Nokia c5” cu n-r de IMEI xxxx; o husă de la pistol; o cutie pentru cartușe cu inscripția „Tulammo” ridicate în cadrul percheziției de la locul de trai a inculpatului din s. Sociteni.

Suplimentar în ședința instanței de apel, avocatul Balan Angela a solicitat verificarea următoarelor probe:

- ordonanța de începere a urmăririi penale din 30.05.2012 (f.d.1, vol. I);

- ordonanță de pornire a urmăririi penale din 10.07.2012 pe faptul tentativei de omor săvârșite asupra cet. Untilov Mihail (f.d.8, vol. I);

- raportul privind circumstanțele depistate (f.d.10, vol. I);

- ordonanța de pornire a urmăririi penale din 02.08.2012 pe faptul purtării și păstrării armei de foc, infracțiune prevăzută de art.290 alin.(1) Cod penal;

- ordonanța din 02.08.2012 de conexare a cauzelor penale (f.d.15, vol. I);

- raportul de constatare medico-legală nr.1036 din 11.06.2012 de constatare a cauzelor decesului lui Godorogea Ion, potrivit căruia moartea cet. Godorogea Ion a survenit în rezultatul hemoragiei interne și externe. Plaga prin arma de foc penetrată, oarbă a gâtului și toracelui cu lezarea pielii, țesuturilor moi, traheii, esofagului aortei, pulmonului stâng, pleurei parietală și viscerală pe stânga, coastei VI pe stânga, care a fost produs printr-o împușcătură din arma de foc cu glonț, în afara limitei de acțiune a factorilor suplimentari, posibil în timpul și în circumstanțele indicate, este în legătură cauzală directă cu survenirea decesului (f.d.38-44, vol. I);

- ordonanța de recunoaștere și anexare a corpurilor delict din 02.06.2012 (f.d.54, vol. I) și ordonanța din 20.06.2012 de recunoaștere în calitate de corp delict a discului DVD RW cu nr. xxxx (f.d.83, vol. I);

- procesul-verbal de examinare a obiectului din 31.05.2012 prin care au fost examinate tuburile de cartuș (f.d.195, vol. I);

- raportul de expertiză medico-legală nr.1777/D din 11.06.2012 de cercetare și constatare a leziunilor la Untilov Mihail potrivit căruia este constatat, că în baza radiografiei nr. 2193 din 30.05.2012 a bazinului proiecției și radioscopia se determină corp străin radioopac 1,7x0,6 cm (glonț de armă) situat în țesuturile moi stânga posterior de marginea fosei ecetabulului la nivelul sprâncenei la 7 cm de la partea mediană a sacrului. (f.d.218-219, vol. I);

- raportul de constatare medico-legală nr.3593 din 23.07.2012 potrivit căruia în rezultatul examinării medico-legale a cet. Canuda Valeriu s-au constatat leziuni corporale care au fost cauzate în rezultatul acțiunilor traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate. În circumstanțe este indicat, că la 22.07.2012 aproximativ la orele 20.30 Canuda Valeriu a fost maltratată de către colaboratorii DSO al MAI (f.d.152, vol. II);

- ordonanța de neîncepere a urmăririi penale din 05.11.2012, prin care s-a refuzat pornirea urmăririi penale în privința cet. Condrea Valeriu, care l-a maltratată pe Canuda Valeriu, până la comiterea infracțiunii incriminate (f.d.237-238, vol. III);

- declarațiile martorului Balan Marin (f.d.153, vol. VII);

- declarațiile martorului Veverița Gheorghe (f.d.157, vol. VII);

- declarațiile martorului Movilă Radu (f.d.162-167, vol. VII);
- declarațiile martorului Condrea Mihail (f.d.168-176, vol. VII);
- declarațiile martorului Ceban Valerian (f.d.101-103, vol. VII);
- declarațiile martorului Andronachi Tudor (f.d.174-176, vol. VII).

Analizând în ansamblu probele cauzei penale date prin prisma art.101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, fapt ce a permis instanței de apel de a concluziona că instanța de fond corect a încadrat juridic acțiunile inculpatului Canuda Valeriu în baza art.145 alin.(2) lit. m), o); art.27, 145 alin.(2) lit. g), m), o) și art.290 alin.(1) Cod penal,

Instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptelor săvârșite de Canuda Valeriu încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat în faza de urmărire penală și cercetare judecătorească.

În acest sens, instanța de apel a reținut că prima instanță legal și întemeiat a exclus calificativul imputat de acuzatorul de stat prevăzut la art.145 alin.(2) lit. i) Cod penal, ori infracțiunile imputate inculpatului Canuda Valeriu au fost săvârșite de către ultimul, și nu a fost demonstrată coparticiparea lui Bulmaga Petru, ultimul fiind recunoscut vinovat legal și întemeiat în baza art.323 alin.(1) Cod penal, adică acesta a favorizat dinainte nepromis infracțiunea excepțional de gravă comisă de către inculpatul Canuda Valeriu.

Instanța de apel a reținut faptul că, părțile în cauza penală dată având interese contrare și-au exercitat dreptul de a fi prezenți în instanță, ulterior aceștia fiind prezenți, au luat cunoștință cu toate acțiunile și probele părții potrivnice, au discutat în contradictoriu problemele de fapt și de drept cu privire la cauza ce face obiectul procesului și s-au administrat dovezi în combaterea acestor probe, or astfel s-a separat funcția de acuzare de funcția de apărare fiind o egalitate reală a părților în proces, deci instanța de apel reține că principiul contradictorialității a fost respectat la judecarea cauzei penale, iar argumentul avocatului Balan Angela cu privire la faptul că fondul a desconsiderat principiul contradictorialității îl consideră unul neîntemeiat.

La fel, instanța de apel a reținut că instanța de fond minuțios, sub toate aspectele, complet și obiectiv, a administrat probele, apreciind fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, astfel fără nici un dubiu rezonabil a stabilit vinovăția inculpatului Canuda Valeriu, corect a calificat acțiunile lui Canuda Valeriu în baza art.145 alin.(2) lit. m), o), art.27, 145 alin.(2) lit. g), m), o) și art.290 alin.(1) Cod penal.

Instanța de apel a conchis că nerecunoașterea vinei de către inculpat, se apreciază de instanță drept metodă de apărare, ca încercare de a se eschiva de la răspunderea penală, folosindu-se de dreptul lor procesual de a nu recunoaște vina.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea acestora de vreme ce există probe pertinente și concludente care în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor dovedesc vinovăția lor în săvârșirea infracțiunii incriminate, ori versiunea inculpaților privind nevinovăția acestora nu și-a găsit confirmare, aceasta fiind îndreptată exclusiv în vederea eschivării de la răspundere penală.

Cât privește despre stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de fond a ținut cont de prevederile art.7,75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunilor săvârșite, motivul acesteia, de caracterul și gradul pericolului

social deosebit al infracțiunii comise, de personalitatea inculpaților, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovaților, de condițiile de viață ale familiilor acestora, de acțiunile inculpatului, cât și de impactul faptei prejudiciabile asupra victimei.

Instanța de apel a menționat că instanța de fond legal și întemeiat a reținut faptul că inculpatul Canuda Valeriu anterior a fost judecat, de mai multe ori, prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 07.07.1998 în baza art.121 alin.(2) pct. 1), 2) Cod penal (în redacția anului 1961), la 17 ani închisoare, prin sentința Judecătorei Ialoveni din 18.08.2005 în baza art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, la 4 ani închisoare, prin aplicarea art.85 Cod penal, la 17 ani 2 luni închisoare, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 02.02.2006, termenul pedepsei a fost redus la 13 ani închisoare; prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 01.11.2005 în baza art.88 pct. 1), 7) Cod penal (în redacția anului 1961), art.195 alin.(1) Cod penal, la 20 ani închisoare; prin încheierea Judecătorei Râșcani, mun. Chișinău din 12.05.2011 a fost eliberat condiționat înainte de termen de 2 ani, 11 luni și 6 zile, infracțiunile incriminate le-a comis în termenul de probă, antecedentele penale nefiind stinse, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, nu este angajat în câmpul muncii, la locul de trai se caracterizează pozitiv.

Instanța de apel a reținut că, prima instanță întemeiat a constatat recidiva periculoasă conform art.34 alin.(2) Cod penal, ori inculpatul Canuda Valeriu anterior fiind condamnat pentru infracțiune similară, antecedentul penal nefiind stins, a mai comis o infracțiune de omor intenționat și tentativă de omor calificat.

În conformitate cu prevederile art.art.75-76 Cod penal, în privința inculpatului Canuda Valeriu, circumstanțe atenuante instanța de judecată nu a stabilit, iar ce ține circumstanțe agravante în privința inculpatului Canuda Valeriu instanța de judecată a stabilit săvârșirea infracțiunii cu folosirea armei.

Astfel, la stabilirea pedepsei inculpatului Canuda Valeriu, instanța de fond întemeiat s-a ghidat de prevederile art.art.145 alin.(2) lit. m), o), 27, 145 lit. g), m), o), 290 alin.(1) Cod penal, modificările operate prin Legea pentru modificarea Codului Penal al Republicii Moldova nr.119 din 23.05.2013, cât și prevederile art.82 alin.(2) Cod penal.

5. Hotărârile judecătorești au fost atacate cu recursuri ordinare de către:

5.1. Procurorul, prin care a indicat temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6) și 12) Cod de procedură penală, a solicitat casarea parțială a deciziei instanței de apel și a sentinței primei instanțe în privința inculpatului Canuda Valeriu în partea calificării acțiunilor inculpatului, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.27, 145 alin.(2) lit. g), m) Cod penal și art.145 alin.(2) lit. m) Cod penal.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat că referitor la încriminarea calificativului „de către o persoană care anterior a săvârșit un omor intenționat prevăzut la alin.(1)” (art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal), atât acuzarea de stat cât și instanța de judecată au admis o eroare. Or, circumstanța agravantă specificată la art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal este funcțională atunci când sunt întrunite următoarele trei condiții: 1) omorul este săvârșit de o persoană care a comis anterior o infracțiune prevăzută la art.145 alin.(1) Cod penal; 2) făptuitorul nu a fost condamnat anterior pentru nici una din faptele de omor care se repetă; 3) nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, stabilit la art.60 Cod penal. În situația în care inculpatul Canuda

Valeriu anterior a mai comis o faptă de omor, însă a fost condamnat pentru faptul dat, nu i se mai poate incrimina calificativul dat;

Prin urmare în cazul dat urmează a fi exclus calificativul dat cu menținerea condamnării inculpatului pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art.art.27, 145 alin.(2) lit. g), m) Cod penal și art.145 alin.(2) lit. m) Cod penal.

5.2. Avocatul Balan Angela în numele inculpatului Canuda Valeriu, prin care a indicat temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, deoarece erorile comise nu pot fi corectate de către instanța de recurs.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat că, instanța de apel a transcris faptele constatate de prima instanță, care sunt identice cu cele din rechizitoriu, însă, care vin în contradicție cu întreg materialul probator, administrat în instanța de fond și verificat în instanța de apel;

- instanța de apel, a respins cererile părții apărării de efectuare a expertizei în comisie, pentru confirmarea sau infirmarea stării de afect a inculpatului Canuda Valeriu;

- instanța a respins cererea de examinare a probelor noi, și anume, citarea și interogarea în calitate de specialist a expertului judiciar medico-legal, Vicol Aurel și interpelarea din arhiva Spitalului Republican de Urgenta a istoriei de boală a părții vătămate Untilov Mihail;

- instanța de apel nu a reținut nici un argument și nici un motiv din apelul părții apărării, fără a da o motivare clară, concretă și precisă de respingere a acestora;

- atât instanța de fond, cât și cea de apel au pus la baza sentinței declarațiile martorului Chitoroagă Larisa, care nu a fost interogată nici în instanța de fond nici în cea de apel;

- instanța de apel nu a dat nici un răspuns la solicitarea părții apărării de a indica, care sunt motivele aplicării față de Canuda Valeriu a detenției pe viață și în ce constă pericolul social din partea ultimului, care este invalid de gr. I, este ținut la pat și are capacitatea de muncă doar 30 %;

- instanța de apel, în lipsa unor motive clare și argumentate a respins integral poziția părții apărării, prin ce a admis încălcarea dreptului la apărare;

- atât instanța de fond, cât și cea de apel au violat dreptul la apărare, prin respingerea nemotivată a tuturor cererilor și argumentelor părții apărării, care vin să stabilească adevărul, care este scopul suprem al legii penale;

- instanța de apel a încălcat dreptul la un proces echitabil, prin violarea principiului contradictorialității și egalității părților în procesul penal;

- instanța de apel nu s-a expus asupra argumentului inculpatului Canuda Valeriu, care a invocat încălcarea dreptului de către instanța de fond la interpret;

- recurentul a menționat că probele au fost apreciate greșit de către instanțele inferioare, la fel au fost apreciate greșit și faptele și circumstanțele cauzei, neconcordanța probelor cu starea de fapt constatată de instanță;

- în lipsa oricăror dubii este constatat faptul, că Canuda Valeriu nu-1 cunoaște pe Untilov Mihail și nici ultimul nu-1 cunoaște pe Canuda Valeriu. Prin urmare, între ei nu există relații. Cele constatate de instanță, precum că Canuda Valeriu avea relații ostile față de Untilov Mihail, este lipsit de suport probator;

- atât partea vătămată Untilov Mihail, cât și toți martorii au declarat în fata

instanței, că nu au văzut cine a tras în Untilov Mihail;

- în instanța de fond, și cea de apel, recurentul a solicitat efectuarea unei expertize în comisie, care ar confirma sau infirma starea de afect a inculpatului Canuda Valeriu, ținând cont de acțiunile acestuia și bolile psihice de care suferea;

- recurentul menționează faptul că, în instanțele inferioare, nu s-au administrat dovezi în combaterea probelor administrate;

- probele prezentate de către organul de urmărire penală și examinate în cadrul cercetării judecătorești, vin în contradicție cu circumstanțele expuse în rechizitoriu, susțin integral circumstanțele expuse de inculpatul Canuda Valeriu cu referire la epizodul de omor a lui Godorogea Ion și dovedesc nevinovăția lui Canuda Valeriu pe epizodul tentativei de omor;

- recurentul reiterează faptul că, instanțele inferioare au interzis părții apărării de a-și dovedi poziția sa, prin probe admisibile. Totodată, deși, instanțele inferioare au acordat părții apărării dreptul de a-și expune poziția, prin care s-a solicitat stabilirea adevărului și expunerea reală a faptelor, de a face o analiză veridică și legală a probelor administrate, partea apărării nu a primit nici un răspuns la solicitările sale nici în instanța de fond nici în cea de apel;

- respectarea principiului egalității și contradictorialității, care sunt elementele de bază a unui proces echitabil, nu se rezumă doar la dreptul de participare în proces și expunere a poziției sale;

- respectarea dreptului la un proces echitabil este realizat atunci, când toate părțile au fost tratate pe poziții de egalitate în proces și au primit un răspuns motivat la argumentele invocate;

- astfel, instanțele inferioare i-au permis părții acuzării să prezinte probe și să le examineze în instanță, pe când cererile părții apărării cu privire la prezentarea și administrarea probelor au fost respinse absolut toate, în lipsa unei argumentări clare și întemeiate;

- mai mult, contrar prevederilor art.24 alin.(4) Cod de procedură penală, care expres prevede că, instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare, *instanțele inferioare, a refuzat în mod neîntemeiat dovedirea poziției părții apărării prin probe admisibile, respingând cererea de efectuare a expertizei în comisie;*

- instanța de apel a respins argumentul părții apărării de reîncadrare a acțiunilor lui Canuda Valeriu din omor premeditat în omor în stare de afect, reținând faptul, că prima instanță legal și întemeiat a condamnat inculpatul, acesta îndeplinind condițiile corespunzătoare, și anume: trecerea unui interval de timp din momentul luării hotărârii de a săvârși omorul și până la momentul executării infracțiunii, ceea ce se demonstrează prin declarațiile martorului Chitoroagă Larisa;

- pe epizodul tentativei de omor a părții vătămate Untilov Mihail, instanța de apel a constatat, că totalitatea probelor administrate dovedesc vinovăția lui Canuda Valeriu. Instanța de apel însă nu a numit care sunt acele probe, cu excepția înregistrării video, care a primit o apreciere greșită și arbitrară;

- instanța de apel nici nu a luat în considerație raportul de examinare medico-legală nr.1777/D din 11.06.2012 a lui Untilov Mihail (f.d.218-219, vol. I), deși, acesta este o probă relevantă, pertinentă, utilă și concludentă în speță;

- în decizia instanței de apel lipsește analiza probelor cercetate, prin ce sunt încălcate prevederile art.101 Cod de procedură penală;

- totodată, contradicțiile profunde constatate în cadrul administrării probelor, instanța de apel le-a interpretat în favoarea acuzării, contrar prevederilor legale stipulate în art.8 alin.(3) Cod de procedură penală;

- prin erorile comise de instanța de apel au fost încălcate dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

5.3. Inculpatul Canuda Valeriu, prin care fără a indica vreun temei prevăzut de art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat că din motiv că nu a primit până în prezent decizia instanței de apel tradusă în limba rusă nu se poate expune asupra motivelor cu care nu este de acord, menționând că se va expune ulterior în scris după ce va face cunoștință cu decizia tradusă.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iulie 2017, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată parțial sentința Judecătoria Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 în privința lui Canuda Valeriu, rejudecă cauza pronunțând următoarea hotărâre. Canuda Valeriu se consideră condamnat în baza:

- art.145 alin.(2) lit. m) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de detențiune pe viață;

- art.27, 145 alin.(2) lit. g), m) Cod penal, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 19 ani;

- art.290 alin.(1) Cod penal la 3 ani închisoare.

Conform prevederilor art.34, 84 alin.(5) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, se stabilește definitiv pedeapsa lui Canuda Valeriu sub formă de detențiune pe viață, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

În rest au fost menținute prevederile hotărârilor atacate.

6.1. Cu privire la recursul declarat de către procuror instanța de recurs ordinar a menționat că, verificând criticile expuse în recursul declarat privind-l pe inculpatul Canuda Valeriu, în raport cu actele cauzei, a constatat, că acestea sânt întemeiate, deoarece prima instanță și instanța de apel la judecarea cauzei au admis o eroare referitor la indiciile calificativ prevăzut la art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal în privința inculpatului Canuda Valeriu.

În acest sens, instanța de recurs a reținut că, se acceptă critica cu privire la incriminarea greșită a circumstanței agravante specificată la art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal, care se aplică atunci când sunt întrunite următoarele trei condiții: 1) omorul este săvârșit de o persoană care a comis anterior o infracțiune prevăzută la art.145 alin.(1) Cod penal; 2) făptuitorul nu a fost condamnat anterior pentru nici una din faptele de omor care se repetă; 3) nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, stabilit la art.60 Cod penal. Circumstanța agravantă prevăzută la art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal este aplicabilă numai în cazul în care se succed două sau mai multe fapte, care sunt prevăzute de alin.(1) art.145 Cod penal.

Din contra, nu se aplică răspunderea în baza art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal în cazurile următoare: 1) toate faptele, care se succed, sunt prevăzute doar de art.145 alin.(2) Cod penal; 2) faptele, care se succed, sunt prevăzute de diferite alineate ale art.145 Cod penal.

De asemenea, nu este aplicabilă prevederea de la art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal în situația în care, după infracțiunea specificată la art.145 alin.(1) Cod penal, este

săvârșit: 1) omorul care a fost întrerupt la o altă etapă a activității infracționale (de exemplu, când omorul consumat a fost urmat de tentativa de omor sau de pregătirea de omor, ori viceversa); 2) omorul în care făptuitorul a avut un alt rol juridic (de exemplu, în primul caz a fost autor, iar în cel de-al doilea – organizator, instigator sau complice, sau invers).

În toate situațiile consemnate mai sus, când circumstanța agravantă prevăzută la art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal nu este funcțională, se aplică regulile concursului de infracțiuni. Aceasta este necesar pentru a se lua în considerație la calificare gradul de pericol social al fiecăreia din faptele săvârșite, fără a se admite subevaluarea sau supraevaluarea acestuia. Nu se permite a face concomitent calificarea conform regulilor concursului de infracțiuni și conform regulilor repetării infracțiunii.

Fapta nu poate fi calificată conform art.145 alin.(2) lit. o) Cod penal, dacă: 1) unul sau ambele omoruri, formând repetarea, sunt prevăzute la art.146-148 Cod penal; 2) este vorba de o atingere reiterată adusă vieții aceleiași victime în scopul de a o lipsi de viață, cuprinsă de intenția unică; 3) este comisă lipsirea simultană de viață a două sau a mai multor persoane; 4) este comisă lipsirea nesimultană de viață a două sau a mai multor persoane, cuprinsă de intenția unică. Prin urmare, urmează a fi exclus calificativul dat în speța dată, fiind greșită condamnarea în această parte.

6.2. Cu privire la recursurile declarate de către avocatul Balan Angela în numele inculpatului Canuda Valeriu și de către inculpatul Canuda Valeriu.

În motivarea soluției, instanța de recurs ordinar a menționat că, din textul recursurilor se constată că recurenții își motivează solicitările prin dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, însă motivele de reapreciere a probelor nu se conțin între temeiurile prevăzute la alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, astfel că criticele formulate împotriva hotărârilor judecătorești atacate nu sunt motivate sub aspectul casării acestora, ca fiind ilegale. Astfel spus, reaprecierea probelor, în modul propus de către recurenți, nu se încadrează în prevederile art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece reaprecierea probelor nu poate fi efectuată de instanța de recurs, deoarece în recurs se verifică numai chestiunile de drept.

Totodată, se remarcă faptul că, la această etapă a procedurilor, instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanța de apel, întrucât aceasta este atributul exclusiv al primei instanțe și instanței de apel.

Cu privire la motivul de critică din recursul apărătorului, precum că „atât partea vătămată Untilov Mihail, cât și toți martorii au declarat în fata instanței, că nu au văzut cine a tras în Untilov Mihail”, instanța de recurs a menționat că este unul neîntemeiat și conform declarațiilor martorului Movilă Radu se atestă contrariul. Astfel, prin declarațiile martorului Movilă Radu, date în cadrul ședinței instanței de fond și verificate în cadrul ședinței instanței de apel, acesta a declarat că „Valera, care s-a prezentat „Lord” efectua împușcături. Lord a deschis ușa și a strigat că, î-i împușcă și el s-a întins la podea. A auzit imediat o împușcătură și strigat puternic fără cuvinte. În bar s-a început panică și a văzut că, unul din prietenii săi, Untilov Mihai este rănit în abdomen...” (f.d.162- 167, vol. VII).

Cu privire la argumentul invocat de recurent, potrivit căruia „instanța de apel nici nu a luat în considerație raportul de examinare medico-legală nr. 1777/D din 11.06.2012 a lui Untilov Mihail (f.d.218-219, vol. I), deși, acesta este o probă relevantă, pertinentă, utilă și concludentă în speță”, instanța de recurs a menționat că este unul neîntemeiat și

constituie părerea subiectivă a recurentului și reține că, dimpotrivă, a fost luat în considerație, acesta fiind o probă decisivă în confirmarea vinovăției inculpatului Canuda Valeriu în comiterea infracțiunilor ce i se impută.

Instanța de recurs ordinar a conchis că toate probele pe dosar coroborează între ele, fără a se repeta inutil însușește cele constatate de instanța de apel și menționează că, toate probele cercetate pe dosar în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală indică direct la Canuda Valeriu că a comis infracțiunile prevăzute de art.145 alin. (2) lit. m), art.art.27, 145 alin.(2) lit. g), m) și art.290 alin.(1) Cod penal.

Referitor la solicitarea inculpatului cu privire la faptul că „din motiv că nu a primit până în prezent decizia instanței de apel tradusă în limba rusă nu se poate expune asupra motivelor cu care nu este de acord, menționând că se va expune ulterior în scris după ce va face cunoștință cu decizia tradusă”, instanța de recurs a menționat că conform materialelor cauzei penale inculpatul până la momentul judecării recursului nu a depus nici un recurs suplimentar și această solicitare este una neîntemeiată deoarece, conform recipisei din 04.04.2017, inculpatul Canuda Valeriu a semnat că a primit copia deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03.11.2016, cu traducere în limba rusă (f.d.162, vol. IX).

Cu privire la critica respingerii demersului privind efectuarea expertizei în comisie, se arată că, instanța de apel a respins motivat prin încheiere demersul (f.d.98, vol. VIII), iar cu referire la stabilirea stării de afect se susține că, din probele cercetate, se confirmă că infracțiunea de omor a fost comisă de inculpatul Canuda Valeriu în stare de ebrietate alcoolică și nu se confirmă că ar fi comis careva acțiuni în mod subit, cum prevede art.146 Cod penal.

Referitor la ne interogarea martorului Chitoroagă Larisa în prima instanță și în instanța de apel, Colegiul penal lărgit a notat că declarațiile acestui martor în speța dată nu sunt decisive, ea nu a fost martor ocular, în decizia atacată fiind indicate mai multe probe directe, inclusiv declarațiile martorului Movilă Radu, care confirmă fără echivoc vina inculpatului Canuda Valeriu.

Cu privire la pedeapsa aplicată inculpatului Canuda Valeriu instanța de recurs ordinar a menționat că motivele indicate în decizie sunt pertinente, pedepsele fiind aplicate în limitele legii penale lui Canuda Valeriu, iar având în vedere că inculpatul Canuda Valeriu a mai comis un omor intenționat fiind în stare de recidivă după ispășirea pedepsei pentru un alt omor, Colegiul penal lărgit a considerat necesar de aplicat pedeapsa maximă pe art.145 alin.(2) lit. m) Cod penal – detențiunea pe viață, ca pedeapsă echitabilă chiar și având în vedere excluderea ca greșit incriminată a circumstanței agravante prevăzută de lit. o) alin.(2) art.145 Cod penal și că este invalid de gr. I, însușind și motivele din decizia atacată (f.d.107-108, vol. IX).

Referind-u-se la motivele recursurilor, că a fost încălcat dreptul la apărare, dreptul la interpret, principiul contradictorialității, egalității armelor, dreptul la un proces echitabil, Colegiul penal lărgit a constatat că sunt declarative și neîntemeiate.

7. Condamnatul Canuda Valeriu cu avocatul acestuia, Balan Angela, făcând trimitere la prevederile art.464¹ Cod de procedură penală, au depus o cerere de revizuire împotriva sentinței Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 și a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, prin care solicită dispunerea rejudecării cauzei, deoarece Curtea Europeană a Drepturilor Omului, la 17 mai 2022 a emis Hotărârea pe cauza Canuda c. Moldovei.

Revizuentul a invocat că la caz există hotărârea CEtDO din 17 mai 2022, în cauza C.V. v. Republica Moldova (cerere nr. 4670/16), prin care s-a constatat o încălcare a articolului 3 din Convenție atât sub aspect material, cât și sub aspect procedural, constatând lipsa unei investigații ineficiente a plângerii depuse de Canuda Valeriu cu privire la aplicarea torturii în timpul reținerii sale la 22 iulie 2012.

Reexaminarea cauzei este necesară în cazurile în care CtEDO a constatat o violare a Convenției, iar partea lezată continuă să sufere consecințele negative foarte grave, când decizia națională contestată este, în esență, contrară Convenției, sau violarea este cauzată de erori sau deficiențe procedurale de o asemenea gravitate încât apare un dubiu serios în privința rezultatului procedurilor naționale contestate.

Apărarea subliniază că în până în prezent procesul penal nr. 220 pr/12 din 26 iunie 2012 nu este finalizat printr-o hotărâre a organului de urmărire penală, iar consecințele erorilor admise anterior nu pot fi remediate în alt mod, decât prin revizuirea hotărârii pronunțate. Procesul penal menționat se află în procedura procurorului din Procuratura municipiului Chișinău, Oficiul Buiucani, Gheorghii Varvariei.

Respectiv după pronunțarea hotărârii pe cauza nr.4670/16 Canuda Valeriu vs Republica Moldova, cu certitudine a fost constatat faptul că, Canuda Valeriu a fost maltratat în timpul reținerii sale de către ofițerii de poliție. În această ordine de idei, se impune necesitatea de a redeschide procesul penal în privința condamnatului Canuda Valeriu pentru a fi cercetate circumstanțele cauzei în coraport cu hotărârea CtEDO din 17 mai 2022.

8. Examinând cererea de revizuire declarată de către condamnatul Canuda Valeriu cu avocatul acestuia, Balan Angela, în raport cu actele cauzei și statuările din hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată la 17 mai 2022 în cauza Canuda Valeriu vs Republica Moldova (cererea nr.4670/16), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că aceasta urmează a fi respinsă, ca fiind neîntemeiată, pentru următoarele considerente.

În conformitate cu art.461 alin.(1) Cod de procedură penală, prevederile art.431–434 se aplică în mod corespunzător examinării cererii de revizuire.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, este în drept să declare recursul inadmisibil în cazul în care constată că, recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Din materialele cauzei, completul de judecată atestă că, în urma pronunțării hotărârii CtEDO pe cauza Canuda Valeriu vs Republica Moldova din 17 mai 2022, condamnatul Canuda Valeriu cu avocatul acestuia, Balan Angela, la 15 mai 2023 au declarat cerere de revizuire, prin care au solicitat desființarea în parte a sentinței Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015, a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 și a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, pe motiv că CtEDO a constatat lipsa unei investigații ineficiente a plângerii depuse de Canuda Valeriu cu privire la aplicarea torturii în timpul reținerii sale la 22 iulie 2012, a avut loc o încălcare a articolului 3 CEDO atât sub aspect material, cât și sub aspect procedural în privința reclamantului, astfel consideră revizuenții că este necesară redeschiderea procesului penal în privința condamnatului Canuda Valeriu pentru a fi cercetate circumstanțele cauzei în coraport cu această hotărâre CtEDO.

Lecturând conținutul hotărârii Canuda Valeriu vs Republica Moldova din 17 mai 2022, completul de judecată consideră necesar de a reitera următoarele expuneri ale Curții din hotărârea menționată:

Pct. 5-17 *"Reclamantul s-a plâns, în temeiul articolului 3 din Convenție, că a fost maltratat de politie în ziua arestării sale, că ancheta privind acuzațiilor sale de maltratare a fost ineficientă și că asistenta medicală primită în închisoare a fost insuficientă pentru starea lui de sănătate.*

8. *Este de necontestat faptul că a fost folosită forța împotriva reclamantului la 22 iulie 2012, inclusiv cu lovituri la spate, care au avut drept rezultat multiple echimoze pe piept și spate, după cum a fost confirmat de un raport medical efectuat în ziua următoare. Deși, reclamantul avea afecțiuni preexistente ale coloanei vertebrale (hernie de disc cervicală și lombară), este de necontestat că acesta a putut să se deplaseze înainte de arestare, dar a avut dificultăți de mers imediat după aceea, iar până în octombrie 2012 nu a putut să meargă deloc.*

9. *Guvernul a susținut că aplicarea forței a fost necesară, deoarece reclamantul a opus rezistență în timpul arestării și era considerat un infractor periculos care ar fi putut purta o armă. Ei au susținut, de asemenea, că cauza slăbiciunii reclamantului la nivelul membrelor inferioare nu a fost depistată. Totodată, au prezentat un extras din fișă medicală a reclamantului în care se menționează o origine mixtă - traumatică și disvertebrală - a durerii în coloana vertebrală și a slăbiciunii la nivelul membrelor inferioare (tetra pareză).*

10. *Pârțile au disputat locul în care forța a fost aplicată: reclamantul a susținut că a fost maltratat după arestare, în sediul centrului de detenție preventivă al Departamentului de Servicii Operative al Ministerului de Interne; Guvernul nu a fost de acord și a susținut că forța a fost aplicată strict în timpul arestării pe stradă a reclamantului.*

11. *Chiar și dacă presupunem că forța a fost aplicată împotriva reclamantului în timpul arestării sale, Guvernul nu a prezentat nici un document cu privire la acest incident de aplicare a forței. Deși, s-au referit în observațiile lor la evoluția anchetei cu privire la acuzațiile reclamantului (vezi paragraful 4 de mai sus), ei au prezentat doar procesul-verbal text al interogării reclamantului din 21 octombrie 2016 și hotărârea judecătorească din 21 februarie 2017 de întrerupere a examinării plângerii. Nu există nimic în dosar care să demonstreze că autoritățile au examinat circumstanțele specifice în care a fost folosită forța împotriva reclamantului, și dacă o astfel de forță era necesară în acele circumstanțe. Prin urmare, Guvernul nu a dovedit că aplicarea forței a fost indispensabilă și că aceasta nu a fost excesivă (vezi Ivan Vasilev c. Bulgariei, nr. 48130/99, §63, 12 aprilie 2007, și Boris Kostadinov c. Bulgariei, nr. 61701/11, § 53, 21 ianuarie 2016).*

12. *În plus, slăbiciunea la nivelul membrelor reclamantului, care l-a împiedicat să meargă sau să stea, a apărut după ce reclamantul a intrat în custodia statului la 22 iulie 2012. Concluziile medicale prezentate de Guvern nu excludeau posibilitatea ca aceasta a survenit în rezultatul traumatismului suferit de reclamant în timpul arestării.*

13. *Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea constată că nu a fost demonstrat în mod convingător că recurgerea la forța fizică de către politie a fost cauzată strict de comportamentul reclamantului. O astfel de aplicare a forței a diminuat demnitatea umană a reclamantului și a echivalat cu un tratament degradant (vezi Bouyid c. Belgiei [MC], nr. 23380/09, §§ 88 și 100, 28 septembrie 2015). În*

consecință, a existat o încălcare a articolului 3 din Convenții în partea sa de fond.

14. În ceea ce privește eficiența anchetei cu privire la acuzațiile reclamantului de maltratare, Guvernul a susținut că o anchetă detaliată, inclusiv o interogare a patru ofițeri de poliție, a avut loc în cursul anchetei preliminare, care s-a încheiat pe 26 octombrie 2012, că plângerea reclamantului era nefondată. Această procedură a fost redeschisă în 2016, când un procuror ierarhic superior a admis plângerea reclamantului. Reclamantul a fost audiat și procedura a fost întreruptă din nou la 26 octombrie 2016 din aceleași motive ca și înainte. Procedurile judiciare de examinare a recursului reclamantului au fost încetate la cererea reclamantului la 21 februarie 2017.

15. Ulterior, reclamantul a depus o hotărâre a Curții de apel din 25 februarie 2020, prin care a casat hotărârea din 21 februarie 2017 pe motiv că reclamantul a fost obligat să solicite încetarea procedurii și nu a acționat în mod benevol. Curtea nu a fost informată cu privire la rezultatul acestor proceduri.

16. Guvernul nu a depus documentele din dosarul anchetei la care s-a referit în descrierea faptelor (vezi § 11 de mai sus). Dar din afirmațiile lor nu reiese că vreo urmărire penală a fost de fapt inițiată pentru a permite colectarea de probe (vezi Gasanov, citată mai sus, § 53, și Ciorap, citată mai sus, § 62). Mai mult, este de necontestat că un procuror ierarhic superior a dispus redeschiderea dosarului în 2016, întrucât s-a constatat lipsa anchetei din 2012. De asemenea, nu există informații despre faptul dacă versiunea reclamantului a faptelor - că maltratarea a avut loc în incinta centrului de detenție preventivă a Ministerului de Interne - a fost investigată. În orice caz, autoritățile nu au investigat în detaliu toate aspectele relevante, inclusiv dacă aplicarea forței împotriva reclamantului în timpul arestării sale a fost strict necesară și proporțională.

17. În lumina considerentelor de mai sus, Curtea constată că a existat și o încălcare a aspectului procedural al articolului 3 din Convenție."

Din cele reținute de către Curtea Europeană, completul de judecată stabilește că în privința reclamantului Canuda Valeriu, CtEDO a constatat încălcarea art.3 CEDO, sub aspect material și sub aspect procedural.

Analizând circumstanțele, faptele și actele emise de autoritățile naționale care au fost cercetate inclusiv și de CtEDO în hotărârea din 17 mai 2022, precum și motivele invocate de către revizuenți, completul de judecată atestă că, aceste împrejurări nu pot constitui temei de desființare a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, de condamnare a lui Canuda Valeriu în baza art.145 alin.(2) lit. m), art.art.27, 145 alin.(2) lit. g), m) și art.290 alin.(1) Cod penal - prin care a fost stabilită vinovăția lui Canuda Valeriu pentru comiterea infracțiunilor, prin ansamblul de probe acumulat și verificat în speța dată, *în special - cu excluderea tuturor probelor obținute în urma maltratării lui Canuda Valeriu, fapt reținut și în decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017.*

Din hotărârea CtEDO nu rezultă că, încălcarea art.3 din Convenție, ar fi afectat cumva judecarea în fond a cauzei penale și emiterea hotărârilor irevocabile în privința lui Canuda Valeriu.

Tot aici completul de judecată ține să menționeze, că prin ordonanța de începere a urmăririi penale din 26 ianuarie 2024, s-a dispus pornirea urmăririi penale conform elementelor infracțiunii prevăzute de art.166¹ alin.(2) lit. c) Cod penal, în baza plângerii depuse de către Canuda Valeriu la 26 iulie 2012, prin care petiționarul Canuda Valeriu

pretinde că i-a fost încălcat un drept al său, și anume că a fost victima tratamentului inuman și degradant comis de către angajații ai DGSO a MAI la 26 iulie 2012.

Prin urmare, completul de judecată conchide că, încălcările drepturilor și libertăților fundamentale ale condamnatului Canuda Valeriu, prevăzute de art.3 din convenție și constatate de CtEDO în hotărârea din 17 mai 2022, nu constituie, prin natura sa, temei de revizuire a hotărârilor judecătorești irevocabile pentru adoptarea ulterioară a unei alte soluții decât cele-i adoptate de către instanțele de judecată cu privire la vinovăția lui Canuda Valeriu în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.145 alin.(2) lit. m), art.art.27, 145 alin.(2) lit. g), m) și art.290 alin.(1) Cod penal.

Completul de judecată notează că revizuirea este o cale de atac de retractare care presupune redeschiderea procedurilor judiciare în privința unei cauze penale. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic. Revizuirea cauzei în urma pronunțării hotărârii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului are ca obiectiv asigurarea securității raporturilor juridice și a excluderii procedurii consecințelor negative provocate de o hotărâre contrară Convenției Europene a Drepturilor Omului.

În concluzie, completul de judecată statuează că cererea de revizuire urmează a fi respinsă ca neîntemeiată din motivul lipsei încălcărilor constatate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului asupra fondului cauzei și respectiv a legalității sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 și a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, în cauza penală privindu-l pe Canuda Valeriu.

9. În conformitate cu art.art.461 alin.(1), 462 alin.(1) lit. a) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Inadmisibilitatea cererii de revizuire declarată de către condamnatul Canuda Valeriu cu avocatul acestuia, Balan Angela, împotriva sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 01 octombrie 2015, deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 noiembrie 2016 și a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 27 iunie 2017, în cauza penală privindu-l pe Canuda Valeriu, ca fiind vădit neîntemeiată.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie